

Περιεχόμενα

Ελληνικοί και αγγλικοί όροι (terminology)	11
Πρόλογος	23
Προοίμιο	31
Εισαγωγή	35
Σκοπός του βιβλίου	35
Συνοπτική παρουσίαση των κεφαλαίων	36
Διευκρινίσεις για τη βιβλιογραφία.....	39
Ορολογία και απόδοση των όρων στα ελληνικά.....	39
Ευρωπαϊκή Ένωση: Θεσμοί και νομικά μέσα	40
Βιβλιογραφία	42
1 Αρχές του 21ου αιώνα: Οι βάσεις της χωρικής πολιτικής	45
Εισαγωγικό σημείωμα.....	45
Λέξεις/όροι-κλειδιά	46
1.1. ESDP, ESPON και Compendium	46
1.2. ΟΗΕ: Στόχοι της Χιλιετίας	48
1.3. ΕΕ: Βιώσιμη ανάπτυξη.....	49
1.4. ΕΕ: Εδαφική συνοχή, πολιτική για τις πόλεις, χωρική ατζέντα	51
1.5. Το μέλλον των πόλεων.....	53
1.6. Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	54
1.7. Χωρικά σενάρια	56
1.8. Τόπος και τοπική ανάπτυξη	58
Σύνοψη	59
Βιβλιογραφία	60
2 Τομές στην ευρωπαϊκή πολιτική: Οι ορίζοντες του 2020 και του 2030	63
Εισαγωγικό σημείωμα.....	63
2.1. 2014: 6η Έκθεση για την Οικονομική, Κοινωνική και Εδαφική Συνοχή	64
2.2. Χωρική ατζέντα	68
2.3. ΟΗΕ: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης.....	70
2.4. ΟΗΕ: New Urban Agenda	73

2.5. UN Habitat: Κατευθύνσεις για τον χωρικό σχεδιασμό.....	74
2.6. ΕΕ: Urban Agenda.....	79
2.7. ΕΕ: Αγροτικές περιοχές.....	81
Σύνοψη	83
Βιβλιογραφία	84
3 Δίκτυα οικισμών και χωρικά σενάρια για βιώσιμη ανάπτυξη ..	87
Εισαγωγικό σημείωμα.....	87
3.1. Δίκτυα πόλεων και πόλοι ανάπτυξης	88
3.2. Πολυκεντρικές περιφέρειες	89
3.3. Μητροπολιτικές περιοχές.....	91
3.4. Παγκοσμιοποίηση και διεθνείς δικτυώσεις πόλεων.....	93
3.5. Οικοδόμηση χωρικών σεναρίων	95
3.6. Εναλλακτικά χωρικά «μέλλοντα»	98
3.7. Τα τρία εναλλακτικά σενάρια του προγράμματος ESPON.....	101
Σύνοψη	106
Βιβλιογραφία	106
4 Επάνοδος στη συνοχή μετά την οικονομική κρίση.....	109
Εισαγωγικό σημείωμα.....	109
4.1. 2017: 7η Έκθεση για την Οικονομική, Κοινωνική και Εδαφική Συνοχή	110
4.2. Μέτρηση της συνοχής.....	114
4.3. Το αφήγημα της εδαφικής συνοχής	115
4.4. Το χωρικό στοιχείο της συνοχής.....	117
4.5. Οι προκλήσεις της συνοχής.....	119
4.6. Αντιθέσεις μεταξύ χωρικών επιπέδων	121
4.7. Χωρική «ανακλιμάκωση»	123
4.8. Αλληλεπιδράσεις πολιτικών	125
4.9. Συνοχή και οι αντιλήψεις των πολιτών.....	128
4.10. Συνοχή, ευρωπαϊκό εγχείρημα και ευρωσκεπτικισμός	130
4.11. Εδαφική συνοχή και σοσιαλιστικό παρελθόν	133
Σύνοψη	135
Βιβλιογραφία	136
5 Εθνικά συστήματα σχεδιασμού	139
Εισαγωγικό σημείωμα.....	139
5.1. Το ερευνητικό πρόγραμμα COMPASS	140
5.2. Τυπολογία συστημάτων	145
5.3. Χωροταξικός σχεδιασμός.....	148
5.4. Η νέα θέση της χωροταξίας.....	151
5.5. Μακρο-περιφέρειες.....	153

5.6. Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός.....	156
Σύνοψη	158
Βιβλιογραφία	158
6 Νέες πολιτικές της ΕΕ, νέα χωρική ατζέντα	161
Εισαγωγικό σημείωμα.....	161
6.1. Ρυθμίσεις για τον σχεδιασμό του χώρου, Οδηγίες και Ευρωπαϊκά Ταμεία.....	162
6.2. Η μετάβαση σε ανανεωμένη πολιτική για τον χώρο	166
6.3. Η νέα Territorial Agenda 2030 και το επικαιροποιημένο Leipzig Charter	169
6.4. Βιώσιμη ανάπτυξη, Πράσινη Συμφωνία για το 2030 και Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης	174
6.5. Γαλάζια ανάπτυξη.....	177
6.6. Προστασία της φύσης, βιοποικιλότητα και κλιματικό σύμφωνο	180
6.7. Σχέδιο Ανάκαμψης και η «Επόμενη Γενιά» (Next Generation)..	183
Σύνοψη	185
Βιβλιογραφία	186
7 Κλιματική αλλαγή και πόλεις	189
Εισαγωγικό σημείωμα.....	189
7.1. Επιστημονικός προβληματισμός για το αναπτυξιακό μοντέλο ..	190
7.2. Βιώσιμη πολεοδομική ανάπτυξη και η Ανθρωπόκαινος εποχή	192
7.3. Εθνικές και τοπικές προτεραιότητες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.....	195
7.4. Κλιματική αλλαγή, ανθεκτικότητα και ο ρόλος των πόλεων ..	196
7.5. Τοπικές αρχές και διαχείριση κλιματικής αλλαγής	199
7.6. Πειραματικά προγράμματα	201
7.7. Η «αναγεννητική» πόλη	203
7.8. Υδάτινα μέτωπα	206
7.9. Από τη βιώσιμη στην κλιματική πολεοδομία	207
Σύνοψη	212
Βιβλιογραφία	212
8 Έξυπνες πόλεις, ανανεωμένη Urban Agenda και λειτουργικές περιφέρειες	215
Εισαγωγικό σημείωμα.....	215
8.1. ΕΕ: Πρωτοβουλία για τις πόλεις	216
8.2. Διοικητικές και λειτουργικές περιφέρειες	218

8.3. Προσαρμοστικός σχεδιασμός και νέα συμφωνία για τις πόλεις.....	220
8.4. ΕΕ και έξυπνες πόλεις: Το ξεκίνημα.....	222
8.5. Η έννοια της έξυπνης πόλης.....	224
8.6. Έξυπνη πόλη, πολίτες και πολεοδομικός σχεδιασμός.....	228
8.7. Έξυπνες πόλεις και οι «επαρχίες» του πλανήτη.....	231
8.8. Νεοφιλελεύθερη πολεοδομία και έξυπνες πόλεις.....	233
8.9. Έξυπνες και παγκόσμιες πόλεις.....	236
8.10. Έξυπνη πόλη και ανθεκτικότητα.....	240
Σύνοψη.....	242
Βιβλιογραφία.....	243
9 Ανθεκτικές πόλεις.....	245
Εισαγωγικό σημείωμα.....	245
9.1. Ανθεκτικότητα και διακινδύνευση.....	246
9.2. Τρωτότητα, ανθεκτικότητα και κλιματική αλλαγή.....	250
9.3. Ανθεκτικότητα των πόλεων και η εμπειρία του παρελθόντος.....	252
9.4. Ανθεκτικότητα και επιχειρησιακή εφαρμογή.....	255
9.5. Προσαρμοστικότητα και προσαρμογή.....	258
9.6. Η αβεβαιότητα του μέλλοντος και οι ανθεκτικές πόλεις.....	260
9.7. Στρατηγικές ανθεκτικότητας και η απεικόνιση του μέλλοντος.....	264
Σύνοψη.....	267
Βιβλιογραφία.....	267
10 Με τα μάτια στραμμένα προς το μέλλον: Συνοχή, πανδημία και δεκαετία του 2020.....	269
Εισαγωγικό σημείωμα.....	269
10.1. Η Πολιτική Συνοχής ως σταθερό πλαίσιο.....	270
10.2. 2022: 8η Έκθεση για την Οικονομική, Κοινωνική και Εδαφική Συνοχή.....	272
10.3. Διεθνείς διασκέψεις για τις πόλεις.....	274
10.4. Το νέο τοπίο του σχεδιασμού, της χωροταξίας, των πόλεων και της πολεοδομίας.....	276
10.5. Προς αυξημένη αβεβαιότητα μετά το μάθημα του Covid-19 και το έργο των χωροτακτών και πολεοδόμων.....	281
Σύνοψη.....	285
Βιβλιογραφία.....	286
Προσχέδιο ενός συμπεράσματος.....	289
Βιβλιογραφία.....	295
Ο συγγραφέας.....	297
Ευρετήριο όρων.....	299